

2. Odpoveď podpredsedníčky vlády a ministerky investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky V. Remišovej na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky P. Libu podanú 17. marca 2021 vo veci čerpania z fondov EFRR a EŠIF

KANCELÁRIA PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 16-04-2021		
Číslo spisu. <i>MR-62-1/2021</i>		
Lísty: <i>17</i>	Prílohy: <i>1</i>	LU
RZ	ZR	

*Podpredsedníčka vlády a ministerka investícií, regionálneho rozvoja
a informatizácie Slovenskej republiky
Veronika Remišová*

Bratislava, 15.04.2021
Číslo: 009707/2021/MR
023198/2021

Vážený pán poslanec Liba,

dovoľte mi poďakovať sa za Váš záujem o využívanie eurofondov v tomto programovom období a taktiež o prípravu nového programového obdobia 2021 – 2027. Pripájam odpovede na Vaše otázky spojené s realokáciou finančných prostriedkov v rámci európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF), s aktuálnym stavom implementácie Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR), ako aj so stavom prípravy nového programového obdobia 2021 – 2027.

V prvom rade by som chcela zdôrazniť, že v roku 2020 neprišla Slovenská republika v rámci EŠIF ani o jedno euro z fondu ERDF, Kohézneho fondu a Európskeho sociálneho fondu. Je to podstatný rozdiel oproti minulým rokom, kedy Slovensko nenávratne prišlo o viac než 150 mil. EUR iba za programové obdobie 2014-2020. Vďaka obrovskému úsiliu, krízovému riadeniu operačných programov pod mojím vedením, aktívnemu zapojeniu vlády SR sme zabránili prepadu eurofondov pre Slovensko pri 6 operačných programoch.

V spolupráci s ministerstvami sa nám významne podarilo zrýchliť čerpanie eurofondov. Kým za viac ako 6 rokov predchádzajúca vláda vyčerpala len 4,09 mld. EUR, od nástupu novej vlády sa za necelý rok podarilo vyčerpať aj napriek pandémie COVID- 19 1,78 mld. EUR. Zazmluvňovanie sa zvýšilo na úroveň 83,62 % a čerpanie 42,59 %. V marci 2020, keď som prebrala ministerstvo, bolo z alokácie eurofondov zazmluvnených len 70,27 % a

vyčerpaných 29,69 %. Z celkového záväzku 855 mil. EUR na rok 2020 bolo potrebné ešte vyčerpať 789 mil. EUR.

V tomto trende pokračujeme aj v roku 2021 a namiesto minimálneho objemu čerpania pre zabránenie dekomitmentu, teda trvalej straty finančných prostriedkov pre SR v objeme 1,2 mld. EUR, **vykonávame všetky opatrenia na to, aby sa čerpanie pohybovalo minimálne v objeme 2,3 mld. EUR.** Takto vytvárame podmienky na rovnomerné rozloženie výdavkov v posledných dvoch rokoch implementácie a eliminovanie rizík spojených s nedočerpaním plnej výšky disponibilných zdrojov.

V apríli 2021 plánujem **predložiť materiál na rokovanie vlády SR na zrýchlenie čerpania eurofondov do roku 2023**, ktorým plánujem zaviazať jednotlivých ministrov k vyčerpaniu konkrétnych súm v jednotlivých operačných programoch, zavádzame povinnosť vypracovať akčné plány a ďalšie opatrenia.

Podarilo sa nám **presunúť až 1,1 mld. EUR z eurofondov na boj s pandémiou COVID-19.** Dňa 28. apríla 2020 uznesením vlády SR č. 257/2020 bola schválená realokácia zdrojov v rámci operačných programov v objeme viac 1,1 mld. eur určených na zmiernenie dopadov **najviac postihnutých oblastí pandémiou COVID-19 a to:**

1. systému zdravotnej starostlivosti;
2. udržanie zamestnanosti (kurzarbeit);
3. malých a stredných podnikov;
4. integrovaného záchranného systému.

Vzhľadom na legislatívu EÚ, v rámci ktorej je možné vykonať realokácie medzi operačnými programami len do konca roka 2020, sme v materiáli o realokáciách uložili úlohu B.1 uznesením vlády SR č. 257 a to *“vypracovať a predložiť podpredsedníčke vlády pre investície a informatizáciu analýzu ďalších možností realokácie finančných prostriedkov na opatrenia súvisiace so šírením pandémie COVID-19 a analýzu zmlúv o poskytnutí nenávratného finančného príspevku s cieľom zrealizovania výdavkov v jednotlivých projektoch, resp. záväzka financovania v programovom období 2021 – 2027, vrátane vyčíslenia sumy uvoľnených prostriedkov podľa špecifik operačných programov” do 31. júla 2020.* V tejto súvislosti musím však konštatovať, že **žiaden rezort neidentifikoval možnosti presunov finančných prostriedkov na 2. fázu realokácií, o čom ma informovali listami a jednotliví ministri potvrdili, že disponibilné prostriedky do 2023 plne vyčerpajú a tým prevzali plnú zodpovednosť za implementáciu zostatku alokácie svojho operačného programu vrátane ERDF.** Zároveň je však v súčasnosti ešte stále možné vykonávať tzv. „vnútorné realokácie“ v rámci programu v rámci toho istého fondu a kategórie regiónu, čo je plne v kompetencii príslušných riadiacich orgánov.

K 31.03.2021 bolo z vyčlenenej alokácie 1,1 mld. EUR vo výzvach a vyzvaniach sprístupnených 1,14 mld. EUR (102,80 %), zazmluvnených 1,013 mld. EUR (91,72 %) a vyčerpaných 501,344 mil. EUR (45,37 %).

Uvedenými realokáciami sa navýšil najmä Európsky sociálny fond (ESF) vo výške 391,25 mil. EUR a to z EFRR vo výške 178 mil. EUR a z Kohézneho fondu (KF) 177,25 mil. EUR.

Ďalším z opatrení na eliminovanie dopadov pandémie COVID-19 v mojej gescii je 3. balíček podpory EK a to iniciatíva REACT-EÚ v predpokladanom objeme približne 780 mil. EUR, o ktorú sa navýši finančná obálka programového obdobia 2014 – 2020. Zdroje sa členskými krajinami pridelujú v dvoch fázach. EK prijala dňa 12.02.2021 *Vykonávacie rozhodnutie, ktorým sa stanovuje rozdelenie zdrojov REACT-EU na rok 2021 podľa členských štátov*, na základe ktorého sa Slovenskej republike na rok 2021 prideluje suma približne 616 mil. EUR. Presnú sumu v predpokladanom objeme 164 mil. EUR na rok 2022 oznámi EK v ďalšom vykonávacom akte, ktorým stanoví rozdelenie zdrojov REACT-EU na rok 2022 na základe štatistických údajov dostupných k 19. októbru 2021.

Po dohode na národnej úrovni a náročných negociáciách MIRRI s EK, Európska komisia dňa 22.02.2021 potvrdila, že otázku alokácií pre jednotlivé operačné programy považuje za objasnenú a vyzvala nás k revíziám programov vo vzťahu k alokáciám pridelených na rok 2021. Schválenie revízií zo strany EK sa očakáva v priebehu mája tohto roku.

Podpora z REACT-EU bude zameraná najmä na:

- podporu aktivít na udržanie a vytváranie pracovných miest, zvyšovanie odolnosti zdravotníckeho systému, podporu dištančného vzdelávania ako aj pokračovanie poskytovania sociálnych služieb občanom;
- pomoc má byť poskytnutá aj regiónom vo forme financovania zelených aktivít (cyklotrasy, zelená infraštruktúra) a podpora bude smerovať aj na zatepľovanie bytových domov a zvýšenie kapacít základných škôl vrátane modernizácie učební a tiež na pokračovanie distribúcie potravinových a hygienických balíčkov pre najodkázanejšie osoby. Finančne budú podporení zamestnanci v prvej línii, ako sú zdravotníci alebo policajti.

Tieto aktivity bude možné realizovať navýšením alokácie v štyroch operačných programoch: OP IZ (401,2 mil. EUR), IROP (246,8 mil. EUR), OP FEAD (24 mil. EUR), OP EVS (108 mil. EUR).

Nové nastavenie eurofondov a boj o každé euro v prospech Slovenska považujem za strategickú prioritu. MIRRI SR ako centrálny koordinačný orgán pre Európske štrukturálne a investičné fondy zaviedlo **rad opatrení**, ktorých cieľom je zjednodušiť a urýchliť čerpanie eurofondov redukciou administratívnej záťaže a komplikovanosti nastavených implementačných procesov napríklad prostredníctvom legislatívnych zmien:

- prvou legislatívnou iniciatívou ministerstva v súvislosti s pandémiou bolo **prijatie novely zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku z EŠIF - tzv. „lex corona“**. Novela nadobudla účinnosť 21.05.2020.
- MIRRI pripravilo vzhľadom na skúsenosti z aplikačnej praxe **ďalšiu novelu zákona o príspevku z EŠIF, ktorá bola 16.3.2021 v prvom čítaní NRSR**. Cieľom novely je **zjednodušiť procesy, znížiť administratívnu záťaž poskytovateľov, prijímateľov a ďalších subjektov, ako aj zvýšiť transparentnosť**. V novele sa vzhľadom na pozitívnu skúsenosť s aplikáciou natrvalo zavádzajú niektoré opatrenia, ktoré mali byť pôvodne uplatňované iba počas krízovej situácie.
- medzi najdôležitejšie opatrenia zavedené **v novembri na úrovni Systému riadenia EŠIF patria zjednodušenia v oblasti verejného obstarávania**. Za kľúčové MIRRI SR považuje pripravované vydanie **jednotnej príručky pre verejné obstarávanie** pre všetky riadiace orgány. Aktuálne je príručka predmetom interného pripomienkového konania a bude platná a účinná v máji 2021.
- MIRRI v rámci zjednodušovania realizovalo **sériu 8 videohovorov** v priemere so **100 účastníkmi** na každom z nich. **Zapojilo sa 40 organizácií**, spolu bolo **predložených 567 návrhov** na zjednodušenie. Časť z nich plánujeme zaviesť v **aktualizovanom Systéme riadenia EŠIF**, ktorý bude vydaný v najbližších týždňoch.

V regionálnom programe IROP v mojej gescii sme na jeseň 2020 zaviedli 40 opatrení, vďaka čomu sme proces čerpania pre žiadateľov zjednodušili a zrýchlili o pol roka. Takto sme vlani pre regióny **zachránili 120 miliónov EUR**. To čo sa osvedčilo, zavádzame do ďalších eurofondových programov.

Čo sa týka implementácie samotného Európskeho fondu regionálneho rozvoja, /EFRR/ v marci 2020 bolo jeho čerpanie na úrovni 20,5 %, t. j. za 6 rokov od začiatku implementácie sa vyčerpalo len 1,5 mld. EUR. **Nám sa podarilo za necelý rok zvýšiť jeho čerpanie o 0,7 mld. EUR**. Uvedomujem si však skutočnosť, že do konca programového obdobia je potrebné toto čerpanie ešte viac akcelerovať. **Môžem Vás ubezpečiť, že z mojej pozície robím všetky potrebné opatrenia**, ktoré prispievajú k zrýchleniu a zefektívneniu čerpania všetkých fondov. Aj aktuálne pracujeme na aktualizácii Systému riadenia EŠIF, ktorý, ako som už spomenula, bude vydaný na konci apríla a zavedie sa ďalších 60 návrhov na zjednodušenie.

Z EFRR, ktorý je aktuálne zazmluvnený už na 77 % (a ďalšie projekty sú v príprave), sa na Slovensku financujú aktivity v rámci 5 operačných programov a aj programy cezhraničnej spolupráce. Ide o nasledovné:

1. **Operačný program Integrovaná infraštruktúra**, s najvyššou alokáciou v objeme 3,7 mld. EUR s čerpaním na úrovni 24,5%. **Riadiacim orgánom je Ministerstvo dopravy a výstavby SR**. Sprostredkovateľské orgány sú Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR a MIRRI SR. Financujú sa z neho projekty v rámci železničnej a cestnej infraštruktúry, informatizácia spoločnosti a všetky aktivity v oblasti výskumu a inovácii a podpory MSP, teda prevažne ide o veľké aj infraštruktúrne projekty, ktoré si vyžadujú dlhý čas prípravy pred samotnou realizáciou.
2. **Operačný program Kvalita životného prostredia** s alokáciou 1,11 mld. EUR a s čerpaním na úrovni 44%. **Riadiaci orgán je Ministerstvo životného prostredia SR**. Sprostredkovateľské orgány sú **Slovenská agentúra životného prostredia, Slovenská inovačná a energetická agentúra a Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky**.
3. **Operačný program Ľudské zdroje**, v rámci ktorého sa z EFRR financuje technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít a táto oblasť **spadá pod sprostredkovateľský orgán Ministerstvo vnútra SR**. Z alokovaných zdrojov z EFRR (220 mil. EUR) sa doteraz podarilo vyčerpať len 19,3%.

Samotné MIRRI SR je od októbra 2020 riadiacim orgánom pre 4 programy, ktoré boli delimitované na MIRRI SR k 1.10.2020:

1. **Integrovaný regionálny operačný program** s najvyššou alokáciou EFRR 1,7 mld. EUR s čerpaním 33,7 %, sprostredkovateľskými orgánmi sú **Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky, Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky, Bratislavský samosprávny kraj, Trnavský samosprávny kraj, Nitriansky samosprávny kraj, Trenčiansky samosprávny kraj, Banskobystrický samosprávny kraj, Žilinský samosprávny kraj, Košický samosprávny kraj, Prešovský samosprávny kraj, mesto Bratislava, mesto Trnava, mesto Nitra, mesto Trenčín, mesto Banská Bystrica, mesto Žilina, mesto Košice, mesto Prešov**
2. **OP Technická pomoc** s alokáciou 159 mil. EUR s najvyšším čerpaním 71,6 %

3. **program cezhraničnej spolupráce Interreg V-A Slovensko – Česká republika** s alokáciou 90 mil. EUR a čerpaním 31,4% a **program Slovensko – Rakúsko** s alokáciou 76 mil. EUR a čerpaním 23,8 % . V rámci **uvedených programov MIRRI SR robí všetko preto, aby sa úspešne implementovala celá pridelená alokácia EFRR a neprepadlo ani euro.**

Pevne verím, že všetky subjekty, ktoré spravujú pridelené eurofondy urobia všetko preto, aby zabezpečili efektívne a transparentné vyčerpanie všetkých pridelených finančných prostriedkov prostredníctvom kvalitných projektov.

V súvislosti s prípravou **Partnerskej dohody SR na roky 2021 – 2027 (PD SR)**, dovoľm si v prvom rade **poukázať na rozdielne legislatívne prostredie v porovnaní s Plánom obnovy a odolnosti SR (Plán obnovy SR).**

Na rozdiel od legislatívy EÚ, viažucej sa k Plánu obnovy SR, ktorá **už bola schválená dňa 12. 02. 2021**, legislatíva EÚ ustanovujúca rámce **pre politiku súdržnosti na roky 2021 – 2027 /eurofondy/**, je **doposiaľ zo strany EÚ len v príprave. Predpoklad jej schválenia na úrovni orgánov EÚ a nadobudnutia účinnosti je podľa informácií portugalského predsedníctva v Rade EÚ stanovený na jún 2021. Formálne v zmysle EU legislatívy bude možné Partnerskú dohodu predložiť na schválenie EK až po nadobudnutí účinnosti legislatívy EÚ.**

Po zverejnení prílohy D Správy o Slovensku 2019 zo strany EK, začal prebiehať aj na vnútroštátnej úrovni proces identifikácie investičných priorít SR pre využitie fondov politiky súdržnosti 2021 – 2027 v rámci jej piatich cieľov. **Tento proces pozostával z viacerých etáp a dôležitých krokov:**

- Zapojenie odbornej verejnosti, sociálno – ekonomických partnerov, vecne príslušných rezortov, zástupcov územnej samosprávy /ZMOS, ÚMS, SK8/ , interných odborníkov MIRRI SR, ako aj externých expertov, najmä z prostredia SAV, do širšej identifikácie investičných potrieb SR prostredníctvom odborných analytických postupov (online dotazníkový prieskum, návrhové listy, analytický hierarchický proces);
- Vypracovanie Východiskového návrhu priorít SR pre politiku súdržnosti 2021 – 2027, ktorý bol schválený v októbri 2019 Radou vlády SR pre politiku súdržnosti 2021 – 2027;
- Neformálny dialóg so zástupcami EK k prvotnému návrhu investičných priorít –**február 2020;**
- **Aktualizácia návrhu investičných priorít SR** pre využívanie fondov politiky súdržnosti v nadväznosti na pripomienky zástupcov EK, Programové vyhlásenie vlády SR 2020 – 2024 a ďalšie vecne príslušné sektorové analytické podporné podklady – **jún 2020;**
- **Vypracovanie Návrhu priorít pre Partnerskú dohodu SR na roky 2021 – 2027 – september 2020;**
- V zmysle uznesenia vlády SR č. **329 z 27. 5. 2020** boli ministrami určení **rezortní koordinátori zodpovední za proces prípravy priorít PD SR;**
- **Od marca 2020 sa uskutočnilo okolo 100 stretnutí s jednotlivými ministerstvami;**

- Koncom roka 2020 bolo vypracovaných viacero **analýz a metodík potrebných pre prípravu na obdobie 2021-2027**, napr. **metodika** na prerozdelenie alokácie fondov politiky súdržnosti, **metodika** na prípravu integrovaných územných investícií, analytický podklad pre podporu kultúrnych pamiatok, návrh **cestovnej mapy** budovania administratívnych kapacít a pod.;
- Bol vytvorený **návrh pre aplikáciu teritoriálneho princípu**; mestá a regióny zaslali na MIRRI koncom decembra 2020 vstupné správy integrovaných územných stratégií.

V súlade s princípom partnerstva na príprave návrhu priorít PD SR spolupracovali:

- **Pracovná skupina Partnerstvo pre politiku súdržnosti 2020+**, ktorá pozostáva zo širokého spektra sociálne-ekonomických partnerov z prostredia štátnej správy, samosprávy /ZMOS, ÚMS, SK8/, akademickej obce, profesijných združení, mimovládnych neziskových organizácií – **zasadnutie október 2020**;
- Mimovládne neziskové organizácie prostredníctvom aktívnej spolupráce s Úradom splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti;
- Rezortní koordinátori určení ministrami zodpovední za proces prípravy priorít Partnerskej dohody SR na roky 2021 – 2027;
- Široká odborná a laická verejnosť prostredníctvom účasti na **šiestich online okrúhlych stoloch Národnej konzultácie k eurofondom 2021-2027 uskutočnených v novembri/decembri 2020**;
- Po prvýkrát v histórii Slovenska boli v takejto širokej miere konzultované návrhy priorít čerpania eurofondov. **Do konzultácie k eurofondom 2021 – 2027** bolo prihlásených okolo **1100 zástupcov** odbornej a laickej verejnosti, ktorí mali možnosť zapojiť sa do tohto procesu prostredníctvom aplikácie sli.do (**predložených bolo okolo 700 návrhov/komentárov/pripomienok**, väčšina otázok bola zodpovedaná priamo počas online diskusie), ako aj predložením pripomienok prostredníctvom samostatného formulára (**predložených 255 návrhov/komentárov/pripomienok**). Všetky návrhy/komentáre/pripomienky boli gestormi jednotlivých cieľov vyhodnotené v spolupráci s príslušnými rezortmi. **Vyhodnotenie zaslaných návrhov/komentárov/pripomienok je zverejnené na webovom sídle MIRRI SR.**

S cieľom efektívneho nastavenia synergií a komplementarít medzi PD SR a Plánom obnovy, ako aj v záujme vyhnutia sa prípadom duplicitného financovania, **MIRRI SR intenzívne rokuje s Ministerstvom financií SR a príslušnými rezortami (iba od októbra 2020 sa uskutočnilo vyše 30 pracovných stretnutí)**. Zároveň v priebehu februára 2021 som uskutočnila pracovné bilaterálne stretnutia so **všetkými ministrami** kompetenčne relevantnými k návrhu priorít financovaných z fondov politiky súdržnosti EÚ 2021 – 2027, ako aj viaceré stretnutia s predsedom vlády SR a podpredsedom vlády a ministrom financií SR. **V súčasnosti očakávame skoré stanovisko Ministerstva financií SR, po ktorom môže byť Partnerská dohoda zaslaná Európskej komisii a môže sa pokračovať v negóciáciách.**

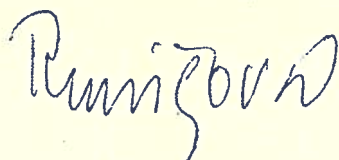

Zároveň od marca 2020 sa medzi MIRRI a Európskou komisiou uskutočnilo množstvo partikulárnych stretnutí k príprave Partnerskej dohody ako aj k jej špecifickým témam, ako sú cestovná mapa budovania administratívnych kapacít, teritoriálny princíp, príprava Plánu spravodlivej transformácie, využitie technickej asistencie EK, základné podmienky na implementáciu eurofondov (vrátane Stratégie inteligentnej špecializácie). Rovnako v súvislosti s prípravou nového programového obdobia prebiehajú stretnutia s inštitúciami EÚ, ako sú Jaspers, Európska investičná banka.

Na rozdiel od Plánu obnovy, k návrhu PD SR už prebieha od decembra 2020 proces posudzovania vplyvov na životné prostredie - Strategické hodnotenie životného prostredia (SEA) podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Po dosiahnutí dohody o rozdelení alokácií a ukončení procesu SEA bude návrh PD SR neformálne diskutovaný s EK a následne predložený na rokovanie vlády SR. V zmysle návrhu legislatívy EÚ prijme EK rozhodnutie o schválení Partnerskej dohody do 4 mesiacov od jej predloženia.

MIRRI SR pracuje paralelne aj na príprave Operačného programu Slovensko 2021 – 2027 s cieľom umožniť čerpanie zdrojov z programového obdobia 2021 – 2027 čo najskôr.

S úctou

Vážený pán
Peter Liba
Poslanec
Národná rada Slovenskej republiky
Bratislava

Na vedomie:
Boris Kollár, predseda Národnej rady Slovenskej republiky
Bratislava